

دانش آموز عزیز شما می توانید پاسخنامه امتحان را دو ساعت پس از پایان امتحان در پورتال مدرسه ملاحظه نمایید.

www.bagheralolum.sch.ir

الف) قافیه

۱- واژه‌های قافیه، حروف اصلی، حروف الحاقی و قاعده قافیه را مشخص کنید. (۱)

آن دل که به زلف یار بستیمش هر چند گسست باز پیوستیمش

۲- در ابیات زیر نوع قافیه را مشخص کنید (۰/۷۵)

الف) شب و روزها هر چه بر ما گذشت طرب‌گاه و اندوه‌افزا گذشت

ب) اه چه بی‌رنگ و بی‌نشان که منم کی ببینم مرا چنان که منم

ج) هنگام تنگ‌دستی در عیش کوش و مستی کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را

۳- در دو بیت زیر چه صنعتی در قافیه به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست که هر چه بر سر ما می‌رود ارادت اوست

نظیر دوست ندیدم اگر چه از مه و مهر نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست

۴- طبق تبصره‌های قواعد قافیه، قافیۀ کدام بیت معیوب است؟ (۰/۲۵)

(۱) ز خاک من اگر گندم برآید از آن گر نان پزی مستی فزاید

(۲) من غلام قمرم غیر قمر هیچ مگو پیش من جز سخن شمع و شکر هیچ مگو

(۳) دیدار تو حل مشکلات است صبر از تو خلاف ممکنات است

(۴) یاری اندر کس نمی‌بینیم یاران را چه شد دوستی کی آخر آمد دوستداران را چه شد

۵- از نظر تبصره‌های قافیه، کدام بیت متفاوت است؟ (۰/۲۵)

- (۱) ای برادر تو همان اندیشه‌ای
مابقی تو استخوان و ریشه‌ای
- (۲) تا تو به خاطر منی کس نگذشت بر دلم
مثل تو کیست در جهان تا ز تو مهر بگسلم
- (۳) بنگر اینها را که مخبون گشته‌اند
همچو پروانه به وصلت کشته‌اند
- (۴) تیر و تیغ است بر دل و جگر
غم و تیمار دختر و پسر

ب) عروض

۶- نام هر یک از اوزان عروضی زیر را بنویسید (۰/۷۵)

الف - (_ _ U U) ب - (_ _ _ U) ج - (_ _ _ _)

۷- کدام یک از ارکان عروضی زیر در پایان مصراع نمی‌آید؟ (۰/۲۵)

(۱) _ _ U (۲) _ U U _ (۳) _ _ _ (۴) U _ _ U

۸- بیت زیر را تقطیع کنید و انواع اختیارات زبانی و وزنی آن را مشخص کنید. (دقیق و با جزئیات مشخص کنید) (۲/۵)

از دل و جان شرف صحبت جانان غرض است همه آن است و گرنه دل و جان این همه نیست

۹- در بیت زیر از کدام اختیارات شاعری استفاده شده است؟ (۱)

جوانی ام به سمند شتاب می شد و از پی چو گرد در قدم او، دویدم و نرسیدم

۱۰- اختیار شاعری به کار رفته در بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟ (۰/۵)

به روی کام خویش پا نهاده‌ام پشت به دیوار بلا نشسته‌ام

(۱) ابدال (۲) تغییر کمیت مصوت‌ها (۳) قلب (۴) کوتاه آمدن هجای پایانی

۱۱) در کدام بیت وزن دوری به چشم می‌خورد؟ سه ویژگی اوزان دوری را بنویسید (۱)

الف) بیا که رونق این کار خانه کم نشود

به زهد همچو تویی یا به فسق همچو منی

ب) چون زلف تو ام جانا در عین پریشانی

چون باد سحرگاهم در بی سر و سامانی

ج) ای کاروان آهسته ران کارام جانم می رود

وان دل که با خود داشتم با دلستانم می رود

د) ای باد بامدادی خوش می روی به شادی

پیوند روح کردی پیغام دوست دادی

۱۲- نام وزن بیت زیر را بنویسید (۰/۵)

بسم از هواگرفتن که پری نماند و بالی

به کجا روم زدستت که نمی دهی مجالی

پ) معنی شعر و نثر

معنی اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید

۱۳- این پیامبر که در وجود آمده است به بلاغت برسد (۰/۵)

۱۴- صحبت جوانان بر جای بهتر که صحبت پیران نه بر جای (۰/۵)

۱۵- به سان چندن سوهان زده بر لوح پیروزه

به کردار عبیر بیخته بر صفحه مینا (۱)

۱۶- دمامت منظر و لقای منکر او را به فال فرخ نداشت. (۰/۵)

۱۷- تا در مستقبل نور دیده من از قصد او ایمن گردد. (۰/۵)

ت) درک مطلب

۱۸- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید (۱)

بر دیده ی من خندی: کاینجا ز چه می گرید؟! گریند بر آن دیده کاین جا نشود گریان

مست است زمین؛ زیرا خورده است، به جای می در کاسِ سرِ هرمز، خون دل نوشروان

بس پند که بود آن گه در تاج سرش پیدا! صد پندِ نو است اکنون در مغزِ سرش پنهان

الف) مقصود از اینجا در مصراع نخست، کجا است؟

ب) مرجع ضمیر «ش» در بیت دوم چه کسی است؟

ج) مفهوم کلی مصراع آخر را بنویسید

۱۹- در بیت «تو گفתי گرد زنگار است بر آینه چینی تو گفתי موی سنجاب است بر پیروزه گون دیبا»

مقصود از عبارات مشخص شده چیست؟ (۱)

ث) خود آزمایی

۲۰- دو ویژگی نثر سامانی را در نوشته زیر بیابید (۱)

پیغامبر به روزگار نوشروان در وجود آمد از مادر، و چون پیغامبر از مادر در وجود آمد همه بتان به روی اندر افتادند.

۲۱- خسرو در این پرگار عیب نقاش کرده است یعنی چه؟ (۵/۰)

۲۲- در بیت «مست است زمین زیرا خورده است به جای می / در کاس سر هرمز خون دل نوشروان» شاعر از چه پندار شاعرانه‌ای

بهره برده است؟ (۵/۰)

ج) معنی واژه

معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید (۲)

۲۳- چو گردان گردبادی تیره اندروا

۲۲- بر قصرِ ستمکاران گویی چه رسد خذلان

۲۵- صمیم دولت سامانیان بود.

۲۴- جوان شاطر نیکو بود

۲۷- بر عکازه ای تکیه کرده

۲۶- در پردهٔ عشاق این قصیده آغاز کرد

۲۸- واسطهٔ عقد آل سامان بود

۲۷- جواب پیران مسکت باشد

د) دانش‌های ادبی

۲۹- نام اصلی چهار مقاله است و به قلم نگاشته شده. (۰/۵)

۳۰- دو مورد از ویژگی‌های نثر متکلف را بنویسید. (۰/۵)

۳۱- ترجمهٔ تفسیر طبری در اصل ترجمه از چه کتابی است؟ و به دست چه کسانی به فارسی ترجمه شد؟ (۰/۵)

۳۲- دو آرایهٔ بارز بیت زیر را بنویسید (۰/۵)

ایوانِ مداین را آینهٔ عبرت دان

الف) هان! ای دلِ عبرت بین! از دیده عبر کن، هان!

۱۸- الف (مطابق مدائن) (۱۵) (ب) اندر شیردان (۱۵)
جم (کلیں باغداد بر قبا ایا آنگر ما شکوه قدر خصلت نایخ می تکران بر این باور سید که دیبا و حقه تعلقات
آن وقت آن گدشتنی است. (زندگیزی قدر تو را این حقا) (۱۵)
۱۹- رنگ خاکستری ابر و حقه آی آسمان (۱)

۲۰- کله فصل در حجامه. کلمات فارسی/ کلمات لغات عرب (۱)

۲۱- شاه مرابع جهان با جهان خلقت بر آرزوی خدا میدید گرفته است (۱۵)
۲۲- خوری ۲۳- مطلق و آرزوی ۲۴- جانک و جانک ۲۵- اوج ۲۶- دستگاه برستی
۲۷- حصا ۲۸- ساکت کننده ۲۹- گوهر رنگ کردن ضد. (از ۲۲ تا ۲۸ تا ۲۹)
۳۰- جمع الترادف و نظامی عروضی. (۱۵)

۳۱- پیچیدگی و پیچیدگی استعجال لغات عرب و آردان مترادفات برستی و محو مترادف و اوج، کاربرد و تکرار
استعارت... (۱۵)

۳۲- جامع المثل فی التفسیر القرآن، مدینه العلماء، دار الفکر (۱۵)

۳۳- ارباب مطالب و استقار و تمییز و تفسیر. (۱۵)